

**ДОНЕЦЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ДОНЕЦЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР**

вул. Василя Стуса, 19, м. Краматорськ, Донецька обл., Україна, 84333,
факт. адреса: вул. Паркова, 62, м. Краматорськ, Донецька обл., Україна, 84331
тел.: +380500360876, E-mail: donoenc@gmail.com, www.donoenc.com.ua, код ЄДРПОУ 25954143

06.09.2023 № 102

на № _____ від _____

Органам управління освітою рад територіальних громад, закладам позашкільної освіти спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст, що перебувають в управлінні обласної ради

Директорам рай/міськ ЕНЦ, комплексних закладів позашкільної освіти

Про проведення обласного етапу Всеукраїнського конкурсу зовнішнього озеленення закладів освіти «Парад квітів біля школи»

На виконання наказу директора департаменту освіти і науки Донецької облдержадміністрації від 04.01.2023 № 1/163-23-ОД «Про затвердження Плану обласних організаційно-масових заходів з дітьми та учнівською молоддю на 2023 рік (за основними напрямками позашкільної освіти)», з метою залучення дітей та підлітків до благоустрою території, закладки та створення на території навчального закладу квітників, розаріїв та клумб різних типів, збільшення видового та кількісного складу квітково-декоративних рослин в зовнішньому озелененні закладів загальної середньої та позашкільної освіти, з **06.09.2023 по 15.11.2023** Донецький обласний еколого-натуралістичний центр (далі – ДОЕНЦ) проводить **обласний етап Всеукраїнського конкурсу зовнішнього озеленення закладів освіти «Парад квітів біля школи»** (далі – Конкурс).

До участі у конкурсі запрошуються здобувачі освіти творчих учнівських об'єднань закладів загальної середньої та позашкільної освіти.

Роботи реєструються та приймаються до **15.11.2023 (до 23:00)** за посиланням:

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScxQ0o2iRT9hB24jAZA0hohiXHFDsHVXYmKd9u-G5xJCntwQA/viewform>

Результати Конкурсу будуть висвітлені після 30 листопада 2023 року на сайті ДОЕНЦ <http://www.donoenc.com.ua/>.

Умови Конкурсу та методичні рекомендації додаються (додаток 1, 2).

ВСЕ БУДЕ УКРАЇНА!

В. о. директора

Галина МИРНА

Вик.: Юлія Тугаріна
0667950405

**Умови проведення
обласного етапу Всеукраїнського конкурсу
зовнішнього озеленення закладів освіти «Парад квітів біля школи»**

I. Загальні положення

1.1. Це Положення визначає порядок проведення обласного етапу Всеукраїнського конкурсу «Парад квітів біля школи» (далі – Конкурс).

1.2. Конкурс проводиться щороку в заочній формі з метою залучення дітей та підлітків до благоустрою території, закладки та створення на території навчального закладу квітників, розаріїв та клумб різних типів, збільшення видового та кількісного складу квітково-декоративних рослин в зовнішньому озелененні закладів загальної середньої та позашкільної освіти.

1.3. Організаційно-методичне забезпечення проведення Конкурсу здійснює Донецький обласний еколого-натуралістичний центр (далі – ДООЕНЦ).

1.4. Основними завданнями Конкурсу є:

- активізація роботи закладів загальної середньої та позашкільної освіти по благоустрою та покращення стану їх зовнішнього озеленення;
- спрямування зусиль навчальних закладів на спільні практичні дії по оздоровленню навколишнього середовища та благоустрою прилеглої території;
- розвиток в учнів почуття дбайливого господаря закладу, в якому вони навчаються;
- залучення учнівської молоді до озеленення та впорядкування території навчальних закладів та закладів соціальної сфери;
- залучення дітей та підлітків до розробки проєктів озеленення навчальних закладів та практичне впровадження цих проєктів (створення проєктів з використанням державної символіки).

Конкурс проводиться на добровільних засадах і є відкритим для здобувачів освіти закладів загальної середньої та позашкільної освіти.

Інформація про проведення Конкурсу розміщується на офіційному вебсайті ДООЕНЦ

II. Учасники Конкурсу

До участі у конкурсі запрошуються здобувачі освіти творчих учнівських об'єднань закладів загальної середньої та позашкільної освіти.

III. Порядок та терміни проведення Конкурсу

3.1. Конкурс проводиться щорічно в заочній формі.

3.2. Роботи надсилаються до **15 листопада 2023 року** за посиланням: <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScxQ0o2iRT9hB24jAZA0hohiXHFDsHVXYmKd9u-G5xJCntwQA/viewform>

3.3. Під час проведення Конкурсу обробка персональних даних учасників здійснюється з урахуванням вимог Закону України «Про захист персональних даних».

IV. Вимоги до матеріалів та критерії оцінювання робіт учасників

4.1. Конкурс проходить за 2 напрямками:

- проекти зовнішнього озеленення закладів освіти;
- звіти про впровадження проектів зовнішнього озеленення закладів освіти, які мають супроводжуватись фотоматеріалами.

4.2. Конкурсні роботи оцінюються за наступними критеріями:

- актуальність запропонованого проекту зовнішнього озеленення території закладу (10 балів);
- змістовність та естетичний рівень оформлення роботи (15 балів);
- наявність колекції квітково-декоративних рослин на території закладу (10 балів);
- розкриття змісту роботи та її результативність (15 балів);
- використання державної символіки (10 балів).

Загальна сума балів – 60.

V. Організаційний комітет Конкурсу

5.1. Для організації та проведення Конкурсу створюється організаційний комітет. Склад організаційного комітету затверджується наказом ДООЕНЦ.

5.2. До складу організаційного комітету входять голова, секретар та його члени, які є працівниками ДООЕНЦ.

5.3. Члени організаційного комітету здійснюють організаційну роботу щодо проведення Конкурсу, забезпечують порядок проведення Конкурсу.

5.4. Секретар організаційного комітету оформляє документацію щодо проведення Конкурсу та підбиття його підсумків, сприяє висвітленню результатів Конкурсу на сайті ДООЕНЦ та на офіційній сторінці у Фейсбук, відповідає за зберігання документів та матеріалів.

VI. Визначення переможців

6.1. Переможці та призери Конкурсу визначаються журі за загальною кількістю набраних ними балів.

6.2. Переможцями Конкурсу є учасники, які набрали найбільшу кількість балів.

6.3. Призерами Конкурсу є учасники, які за кількістю набраних балів зайняли другі та треті місця.

6.4. Переможці та призери Конкурсу нагороджуються грамотами ДОЕНЦ, учасники – Сертифікатами.

6.5. Кращі роботи будуть надіслані на Всеукраїнський етап Конкурсу.

VII. Фінансові умови

Витрати на організацію та проведення Конкурсу здійснюються за рахунок коштів, не заборонених чинним законодавством України.

**Інформаційно-методичний супровід
щодо участі в обласному етапі Всеукраїнського конкурсу
зовнішнього озеленення закладів освіти «Парад квітів біля школи»**

При написанні та реалізації проєкту необхідно врахувати наступні етапи:

1 етап: передбачає планування території навчального закладу; проведення інвентаризації існуючих зелених насаджень з урахуванням складу, віку, розмірів, стану і характеру їх розміщення;

2 етап: ознайомлення з сучасними технологіями в галузі ландшафтного дизайну та зеленої архітектури, вивчення нових видів і сортів декоративних рослин та створення проєкту озеленення навчального закладу;

3 етап: збагачення видового складу квітково-декоративних рослин на території закладу і підготовка території до закладки проєкту;

4 етап: передбачає практичне втілення створеного проєкту озеленення навчального закладу.

Різновиди квітників

Видів квітників безліч. Вони розрізняються найтоншими нюансами, доступними хіба що істинним ботанікам. Ми в ці нюанси вдаватися не будемо. Але для того, щоб виконати повноцінне декоративне оформлення присадибної ділянки, вам необхідно навчитися розрізняти основні різновиди квітників.

Квітник – це будь-яка ділянка, на якій вирощують декоративні рослини для прикраси, створення настрою і милування. І до речі, вирощують не обов'язково виключно квіти (тобто квіткові рослини), а й декоративні кущі, хвойники, папороті. Газон теж може входити в квітник. На його тлі розбивається декоративна клумба або бордюр.

Квітник і клумбу багато хто вважає синонімами. Насправді клумба – лише один з різновидів квітника. Але почнемо знайомитися з різновидами квітників по порядку. І навіть в алфавітному порядку. Увага! Альпінарій...

Альпінарії

Сьогодні хоча б невелику альпійську гірку не намагається спорудити у себе на ділянці тільки ледачий. Альпійська гірка, або альпінарій, – це кам'янистий сад фантазійного стилю, який почав стрімко поширюватися

по Європі на початку ХХ століття. Перші альпійські гірки з'явилися в кінці ХІХ століття в Італії. Якраз на цей час припав бум вивчення гірських рослин місцевими ботаніками, один з яких – Кернер фон Маріліан – спорудив у себе в Тіролі, прямо у дворі, кам'янистий пагорб, що імітує природну гірку і кам'янистий ґрунт гір. У наукових цілях він висадив там альпійські гірські рослини. Ця споруда так сподобалася сусідам фон Маріліана, що незабаром подібні гірки влаштували собі багато тірольців. А потім «альпійський рух» поширилося по всій Європі. І потім прийшов до нас.

Правда, саме тоді квітникарі задалися питанням: «А чому обов'язково висаджувати на гірці тільки гірські рослини?» І почали експериментувати з творінням фон Маріліана, хто на що здатний. Але класична альпійська гірка на те і альпійська, щоб бути схожою на природний гірський схил. Тому в подальшому ми з вами будемо вчитися створювати традиційну альпійську гірку. На невеликій площі або при нестачі коштів рослини-альпійці можна вирощувати в проміжках між плитами доріжок або на передньому плані міксбордера. Плоску клумбу з невеликим ухилом можна перетворити в розсип каменів, а майданчик біля будинку прикрасити контейнером з альпійськими рослинами. В наші дні замість альпінарію часто влаштовують підняту клумбу, що набагато простіше. За такої клумбою нескладно доглядати, і на ній можна вирощувати багато з тих рослин, які зазвичай бувають призначені для альпінарію. У стінках клумби можна висадити рослини або викласти стінки сухої кладкою. Деяким з рослин потрібен багатий гумусом ґрунт, як у їхніх рідних лісах; для таких рослин ідеально підходить клумба з торфу. Іншим потрібен захист взимку – їх поміщають в спеціальну теплицю.

Арабеска

Арабескою називають велику клумбу, круглої або овальної форми, на якій обов'язково присутній оригінальний квітковий орнамент. Орнамент ви можете створити абсолютно будь-який, наскільки вистачить бажання і фантазії. Але оскільки арабеска є старовинним елементом квіткового оформлення, які прийшли з мусульманських країн, непогано пам'ятати, що це повинен бути складний орнамент, заснований на повторенні і переплетенні одних і тих же мотивів. Сьогодні арабеска знову входить в моду і широко використовується як у вигляді елементів клумби, так і самостійно. Зазвичай арабеску засаджують однорічними квітами або використовують для її створення килимові (ґрунтопокривні) рослини. Головне – постійно повторювані орнамент насичених тонів. Хоча це можуть бути і написи, і портрети.

Бордюр

Бордюр являє собою квіткову стрічку, в якій рослини висаджуються рядами. Бордюрами оформляють доріжки, газони і клумби. Вони служать відмінною барвистою рамкою або оздоблювальної каймою. Висаджують в бордюри квіткові або декоративно-листяні однорічники, ґрунтопокровні рослини, не вище 20 см, багаторічники. Мають бордюри в захищених від вітру сонячних місцях, уздовж будинків і живоплотів. Багаторічні рослини для бордюру підбираються красиво і рясно квітучі і мають декоративне листя. Композиційно, рослини в бордюрі шикуються за принципом барвистих стрічок з таким розрахунком, щоб забарвлення одних квіток плавно переходило в забарвлення інших або, навпаки, контрастувала. Ширина бордюру може досягати 2,5 м, а довжина – до нескінченності. У широких бордюрах іноді використовують вічнозелені або декоративно-квітучі кущі. Вертикальний квітник влаштовують головним чином для зонування території.

Альтанка, пергола, арка, трельяж повиті квітами, відокремлюють місце відпочинку від решти території, маскують господарські будівлі, оформляють вхідну зону. Вертикальне озеленення – дуже популярне сьогодні в ландшафтному дизайні напрямок. Адже це не тільки дуже красиво, але і функціонально.

Група

Група – різновид квітника, на якому розміщуються рослини одного виду або сорту. Зазвичай в групі висаджують високорослі рослини, але красиво виглядають і групи тюльпанів або нарцисів. Виділяють пристінні і вільно зростаючі групи. Пристінними декорують стіни, їх висаджують також навколо стовбурів дерев. Вільно зростаючі групи зазвичай розбивають на газоні для створення вільної композиції.

Клумба

Клумби – це строгі квітники, які широко використовуються в регулярному стилі оформлення. Їх головна мета (крім декоративності) – організація простору. За рахунок строгих форм, клумба об'єднує в загальну композицію об'єкти, що розрізняються за фактурою, розміром, кольором. Виходить струнка композиція, за якою досить легко доглядати, оскільки в ній все регламентовано.

Класична клумба – це невеликий квітник правильної геометричної форми: ромб, квадрат, прямокутник, коло, овал. Розташовується вона зазвичай в парадній партерній зоні і підноситься над газоном або доріжкою. Поверхня у клумби опукла, час цвітіння тривалий. Це досягається за рахунок того, що на клумби висаджують рослини, які цвітуть тривалий час або мають

декоративне листя. Для збільшення терміну цвітіння, використовують зміну рослин: цибулинні, кореневі, бульбові. Я – за клумби. Але мені більше до душі клумби асиметричних форм. З їх допомогою можна створити незвичайні художні композиції, правда, з огляду на те, що вони все одно повинні підпорядковуватися єдиному декоративному стилю, в якому оформлена вся ділянка.

Масив – це суцільна посадка квіткових рослин декількох видів або декількох сортів одного виду; що займає велику територію. По суті, це поле. Наприклад, поле різнокольорових тюльпанів. Виглядає грандіозно.

Миксбордер

Миксбордер (від англ. mix – «змішувати» і border – «межа») вперше з'явився в Англії. Це витягнутий в довжину квітник, в якому присутні трав'янисті і деревні рослини. Миксбордери характеризуються багаторядною змішаною посадкою квітково-декоративних рослин декількох сортів або видів, які облямовують вищі посадки, наприклад, живоплоти. По суті, це складний односторонній бордюр, рослини в якому підбрані так, щоб забезпечити безперервне цвітіння протягом більшої частини вегетаційного періоду. На противагу клумби, на які висаджують в основному однорічні рослини, найбільш широко поширені миксбордери з багаторічників.

Моноквітник

Моноквітник – це композиція, складена з безлічі сортів рослин одного виду. Найпопулярнішим моноквітником є розарій. Але крім розарію існують квітники з гладіолусів – гладулярій, квітник з півоній – піонарій, квітник з лілії – лілінарій, квітник з жоржин – георгінарій. Один варіант моноквітника – висаджування сортів однієї рослини, що розрізняються за колірною гамою, разом. Другий варіант – окремими групами.

Палісадник

Палісадник (від фр. Palissade – «огорожа, частокіл») – обгороджена вузька ділянка перед будинком, засаджена квітами. Композиція палісадника зазвичай ґрунтується на двох домінантних рослинах, які висаджують по різні боки доріжки, що веде через палісадник до дому. Домінантні рослини доповнені і облямовані більш дрібними.

Партер

Появі і впровадженню партерів, (від фр. Parterre – «квітник» і par terre – «на землі») ми зобов'язані династії Тюдорів. Так називається ділянка, на якій

вирощують декоративні рослини, що утворюють вишуканий візерунок або орнамент (партером називають також орнаментальний квітник). Партер має правильну геометричну форму, найчастіше овальну або прямокутну, і розташовується, природно, «в партері», тобто перед будинком, там, де він добре проглядається. Головною відмінністю партеру від інших різновидів квітників, є його відособленість. Від інших елементів ландшафтного дизайну партер завжди дистанціюється і часто «відгороджується» газоном.

Рабатка

Рабатка – це невеликий квітник, в основному квадратної або витягнутої форми шириною близько 0,5 м і довжиною від 1 м. Рабатки зазвичай влаштовують уздовж доріжок. По суті це бордюри: причому найпростіші, оскільки традиційно в них використовується один вид багаторічної рослини, наприклад айстри, хризантеми, іриси або конвалії. Рослини висаджують строго паралельними поздовжніми рядами або в шаховому порядку. Сьогодні ж в ландшафтному дизайні використовуються більш вільні різновиди рабаток, в яких присутні кілька видів рослин, що цвітуть у свій час. Причому висаджують їх по малюнку, найчастіше геометричному. В умовах міських парків і скверів можна зустріти рабатки шириною до 3 м. Якщо у вас величезна ділянка і вам хочеться створити щось грандіозне, можете висаджувати триметрову «злітну смугу». Тільки не забудьте розділити її на частини невеликими проходами. А для більшого ефекту можна посадити одну культуру, але двох різних відтінків. Оточіть вашу рабатку бордюрними декоративнолистяними рослинами. Вона від цього тільки вирає і буде виглядати закінченою, як картина в рамі.

Рослинна пластика

Останнім часом активно входить в моду оригінальне квіткове оформлення за допомогою металевих каркасів. З дроту виготовляється каркас у формі майбутньої квіткової фігури. Каркас викладається зсередини мохом і засипається рослинним субстратом. Всі поверхні підготовленого таким чином каркаса засаджують килимовими квітковими рослинами. Розростаючись і зближуючись, вони утворюють об'ємну тривимірну фігуру: гущавину, глобус, м'яч, бутон квітки, колону, повиту гірляндою. Спрощений варіант рослинної пластики для присадибної ділянки – підвісний кошик у вигляді квіткового кульки – цілком доступний і вам.

Рокарії

Рокарій – це плоска каменисто-гравійна площадка. При його пристрої використовується більша кількість каменів, ніж для альпійської гірки. Простір між великими каменями і рослинами заповнюють галькою. Це дозволяє домагатися цікавих колірних поєднань каменів і кольорової гальки і більшої декоративності, ніж при влаштуванні альпінарію. Вибір рослин для рокарія, на відміну від класичного альпінарію, є майже необмеженою.

Сад безперервного цвітіння

Сад безперервного цвітіння – новий тип квіткового оформлення. Основною умовою пристрою такого саду є, власне, безперервність його цвітіння. Тобто рослини підбираються так, щоб забезпечити цвітіння саду з ранньої весни до пізньої осені. Тому в сад безперервного цвітіння включають не тільки квіткові рослини, але і красиво квітучі кущі, і навіть дерева.

Солітерні посадки

Так називаються ізольовані посадки одиночних рослин, які притягують до себе увагу і є акцентом всієї ландшафтною композиції. Солітерами можуть бути кущі, дерева з листям незвичайної форми і багаторічні квіткові рослини з яскравими великими квітками, що володіють високою декоративною цінністю. Головне, щоб рослина довго зберігала декоративні властивості. Посадки солітерів особливо ефектно виглядають на відкритому просторі, на тлі красивого, доглянутого газону, низькорослих або карликових рослин, на острівці викладеного візерунком щебеню або різнобарвною гальки.

*З книги «Створення квітників
на присадибній ділянці»
кандидата сільськогосподарських наук
Олександра Заморського*